

Sulisussanik ilinniartitsinermut nunaqarfinnilu atuartitsinermut tunngatillugu pilersaarutit anguniakkallu

KANUKOKA-p isumasioqatigiissitsinera 11. – 13. september 2011 i Sisimiut, Taseralik.
Sammissaq: Meeqqat inuusuttullu pillugit suleqatigiinneq
Palle Christiansen, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Nunanullu Avannarlernut Suleqateqarnermut
Naalakkersuisoq

Ilinniarsimasunik sulisoqarnissaq

- Naalakkersuisut Ilinniartitaanermut Pilersaarutaat inunnik isumaginninnermut Meeqqanullu Inuusuttunullu suliniutinut (EM 2011) naleqqussarneqassaaq
- Meeqqat atualinnginneranni, atuarfinni, peqqinnissaqarfimmi inunnillu isumaginninnermi ilinniarsimasut amigaataapput.
- Meeqqat inuusuttullu sulissunnerat nukittorsarneqassaaq inunnik isumaginninnermi ilinniartitaaneq pilersaarusioneqarpat (ilinniarsimanngitsunit soorlu perorsaasunut/inunnik siunnersortinut)
- Inunnik isumaginninnermi ilinniakkat angujumasat tunngavigalugit aqqissuunneqassapput
- Anguniarneqarpoq meeqqat inuusuttullu tamarmik sapinngisamik ilinniagaqarsimasunik sullinneqarnissaat. Assersuut: Misileraatitut Sermersuumi Kommunemilu Kujallermi nunaqarfinni meeqqanik atualinngitsunik suliaqartut pikkorissarnerat coachernerallu
- ”Siusinaartumik suliniuteqarnermi” ”atornerluinermillu” sulisut piginnaasaat sapinngisamik annertusarneqassapput

Sulisussanik ilinniartitsineq

- **Pineqartut:**
  - Ulluunerani kiisalu ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit
  - Atuarfiit
  - Atuareernermi paaqqinniffiit
  - Sunngiffimmi sammisaqartitsiviit
  - Tandplejere/kigutigissaasut
  - Sundhedsplejersket
  - Inunnik siunnersortit
  - Ernisussiortut
  - Peqqissaanermi sulisut

Sulisussanik ilinniartitsineq: Peqqissaanermik sulisut

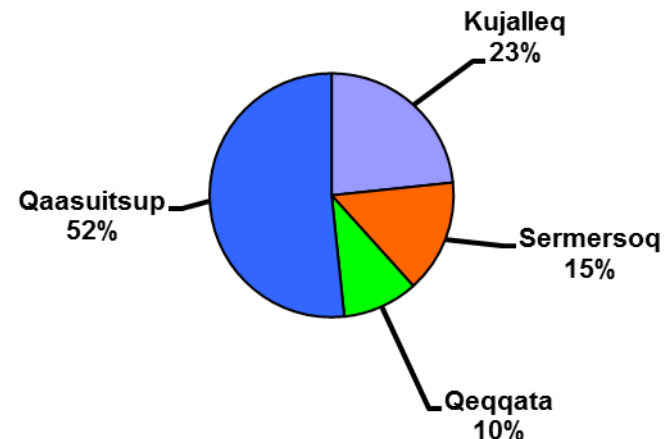
- Peqqissaanermik sulisut nunaqarfinni/nunaqarfinni peqqissaasoqarfinni/napparsimaveeqqani
- Peqqissaanermik pitsaaliuinermillu nunaqarfinni innuttaasut suleqatigalugit isumaginnittut
- Nunaqarfimmit napparsimavilianginnermi isumagisassanik tunngaviusunik suliaqartut allat sulisut peqatigalugit allallu napparsimasunik isumaginninnerit peqqinnissaqarfimmi sulisut allat suleqatigalugit napparsimasumut akisussaasut
- Ilinniarneq sivilissuseqarpoq sap. ak. 22: sap. ak. 6 atuagarsorneq, sap. ak. 5 suliffimmik misiliineq. Kiisalu sap. ak. 6 atuagarsorneq II aamma sap. ak. 5 ugers suliffimmik misiliineq II
- Kingusinnerusukkut peqqissaanermi sulisut perorsaanermik pikkorissarneqassapput

Atuarfik: Atuarfinnit paasissutissat

- Atuarfiit 84-iupput:
  - Illoqarfinni atuarfiit 24
  - Nunaqarfinni atuarfiit 60-iupput
- Atuartoqassutsit:
  - Illoqarfinni atuarfiit 33 %-ii 400-t sinnerlugit atuartoqarput
  - Nunaqarfinni atuarfiit 50 %-i sinnerlugit 1-imit 20-nut atuartoqarput

Kommunit nunaqarfinni atuarfeqarnerat

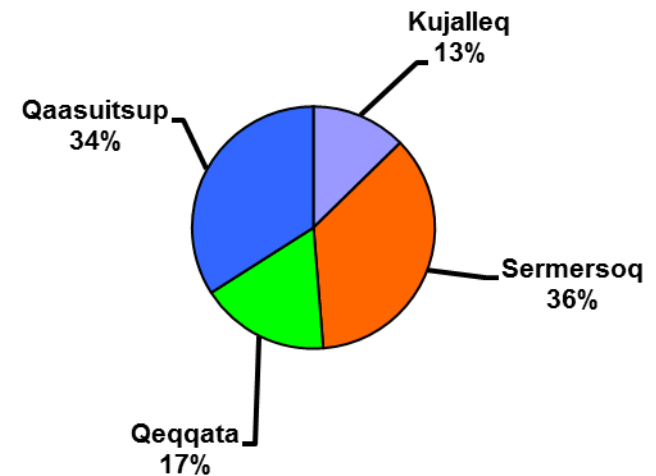

Atuarfik: Atuartunik paasissutissat

- Atuartut katillugit: 8572
  - Illoqarfinni atuartut :7251 - 85 %
  - Nunaqarfinni atuartut: 1321 -15%
- Atuaqatigiit atuartoqassusaat:
  - Illoqarfinni atuaqatigiit 15,2-nik atuartoqarput
  - Nunaqarfinni atuaqatigiit 6,1-inik atuartoqarput

Kommunit atuartoqassusiat

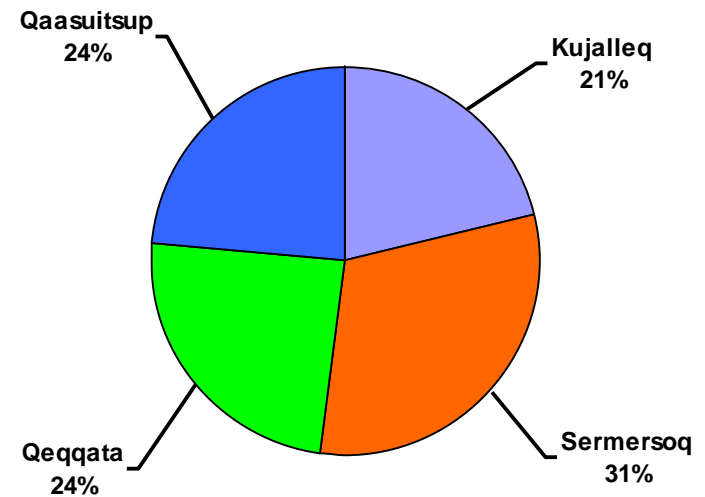

Atuarfik: Ilinniartitsisunik paasissutissat

- Ilinniartitsiut katillugit: 1144
  - Ilinniarsimasut 737
  - Perorsaasut 106
  - Timelærerit 301
- Ilinniartitsisussaqarneq:
  - Illoqarfinni atuarfiit 80 %
  - Nunaqarfinni atuarfiit 40 %

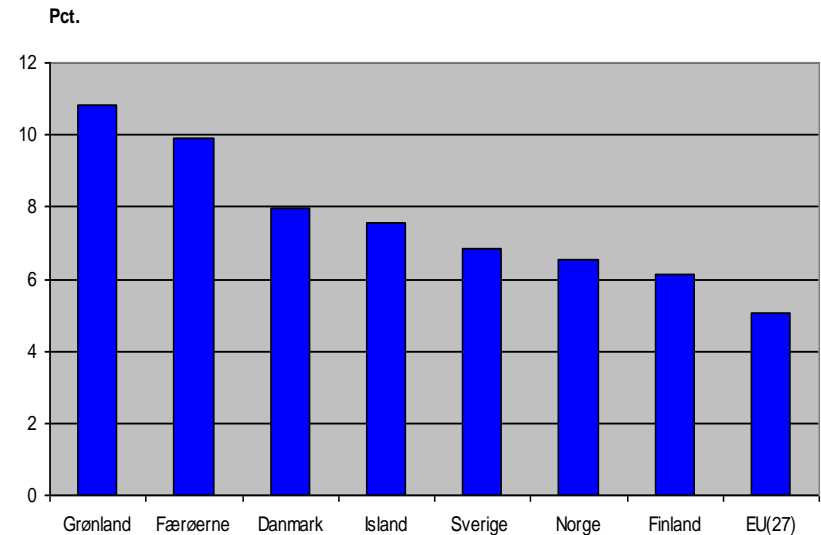
- Kommunini ilinniartitsisussaqarneq

Ilinniartitaanermi aningaasartuutit katillugit nunanut allanut naleqqiullugit

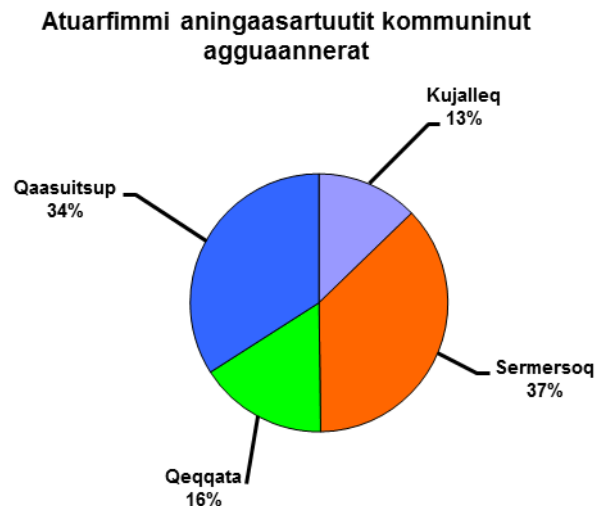
- Ilinniartitaanermi aningaasartuutit isertitat (BNP) 11 %-eraat – qaffasipput nunanut allanut naleqqiullugit.
- Nunat assigiinngitsut sanillersuunnissaat ajornakusoorsinnaavoq – innittaasut najugaqarfiisa eqqaani ilinniartitsineq akisunerusarpoq.
- Meeqqat atuarfiini aningaasartuutit ilinniartitaanermi aningaasartuutit 46 %-eraat – Nunarsuarmi akisunerit ilaat!

Atuarfimmi aningaasartuutit

- Atuarfimmi aningaasartuutit katillugit 630 mio. kr. missiliorpaat
- Atuartumut ataatsimut aningaasartuutit 70.000 kr. missiliorpaat
  - Illoqarfinni annikinnerupput - 60.000 kr. missiliorpaat
  - Nunaqarfinni annertunerupput - 90.000 kr. missiliorpaat

Illoqarfinni nunaqarfinnilu atuartut misilitsinnerni angusaat

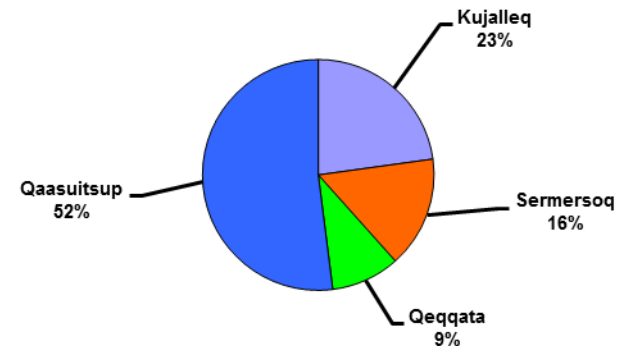
- Allattariarsorluni misilitsittoqartarpoq alloriarfiit nukarliit akulliillu naammassineranni ukiut tamaasa- alloriarfinni misilitsinnerit.
- Atuarfimmik naammassinermi naggataarutaasumik naliliinermi misilitsittoqartarpoq.
- Alloriarfinni misilitsinnerit nunat tamat akornanni periutsit malippaat.
  - Illoqarfinni atuartut Danskit Tuluillu oqaasiinik angusaqarnerusarput
  - Nunaqarfinni atuartut Kalaallit oqaasiinik angusaqarnerusarput
  - Illoqarfimmi nunaqarfimmilu atuartut matematikkimi assigiimmik angusaqartarput

Atuartunut nunaqarfimmeersunut angerlarsimaffiit

- Nunaqarfimmiut amerlanerit illoqarfimmi atuarfimmut atuarnertik naammassiarlorlugu atuartunut angerlarsimaffinniittarput
- Atuartut 264-it atuartunut angerlarsimaffimmiittarput
- Perorsaanermi inooqataanermilu atuartunut angerlarsimaffinni sinaakkutaasut sukaterneqartariaqarput
- RUS-ip ilaatut atuartunut angerlarsimaffiit pillugit nalunaarusiaq suliarineqarpoq siunissamilu najoqqutassaassalluni

Atuartunut angerlarsimaffinniittut kommuninut agguataarneri

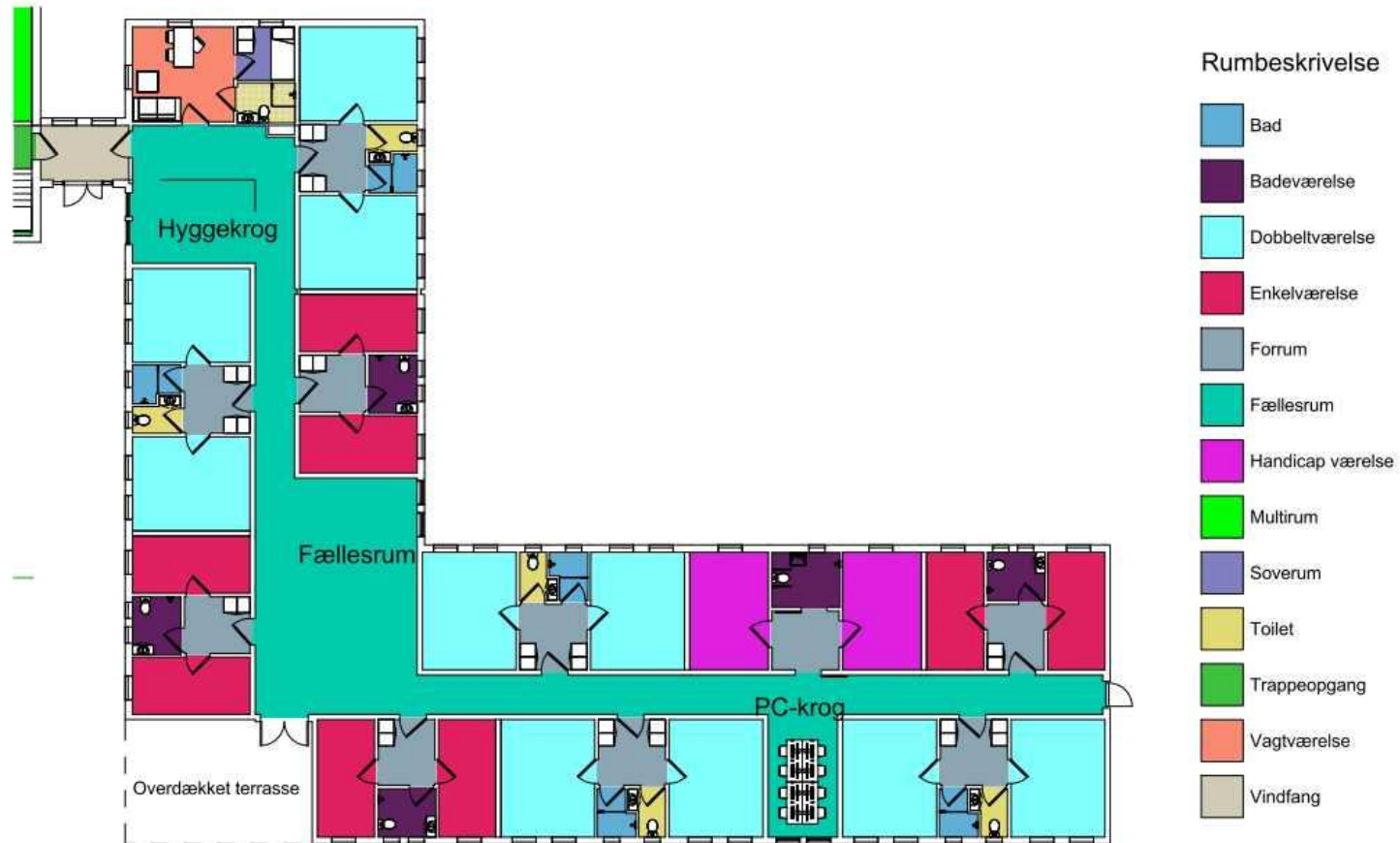

Atuartunut angerlarsimaffiit siunissami aqqissornissaat (Nanort)

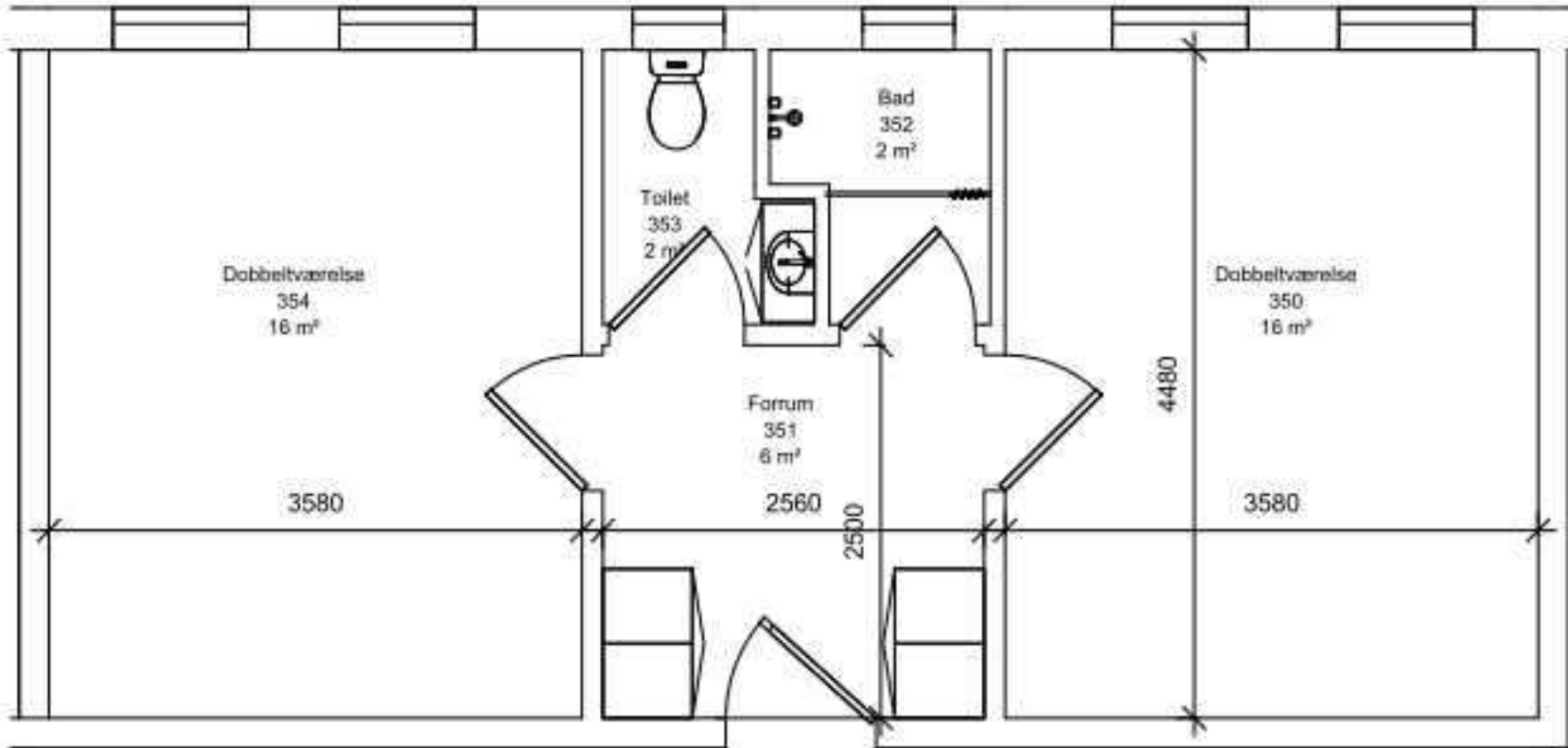
- Aqqissornera: Suliffippalaarunnarluni angerlarsimaffippalaassaaq meeqqanut inuusuttunut tulluussarneqarsinnaasoq
- Init: angerlarsimaffimmi ineeranngussaaq, atuartup ikinngutini nammineq aqqissukkaminut iniminut pulaartissinnaanngussavai
- Inimi pequtit nuunneqarsinnaapput (atuartooq nammineq aqqissuissaaq)
- Atuartut angajulliit kisimiillutik ineqarsinnaanngussapput
- Timersorfeqarlunilu nipilersortarfeqassaaq. Silamiissapput pinnguaatit assigiinngitsut
- Nerisarfiullunilu ilinniartarfik sammisanut tuluussarlugu aqqissorneqarsinnaavoq, atuartullu namminneq atorsinnaasaminnik iggaveeraqassapput
- Ini sammisanut assigiinngitsunut immikkoortortanut aqqissuunneqarsinnaavoq, atuartarfik, TV-rtarfik pinnguaatinik sammisaqartitsivik il.il.

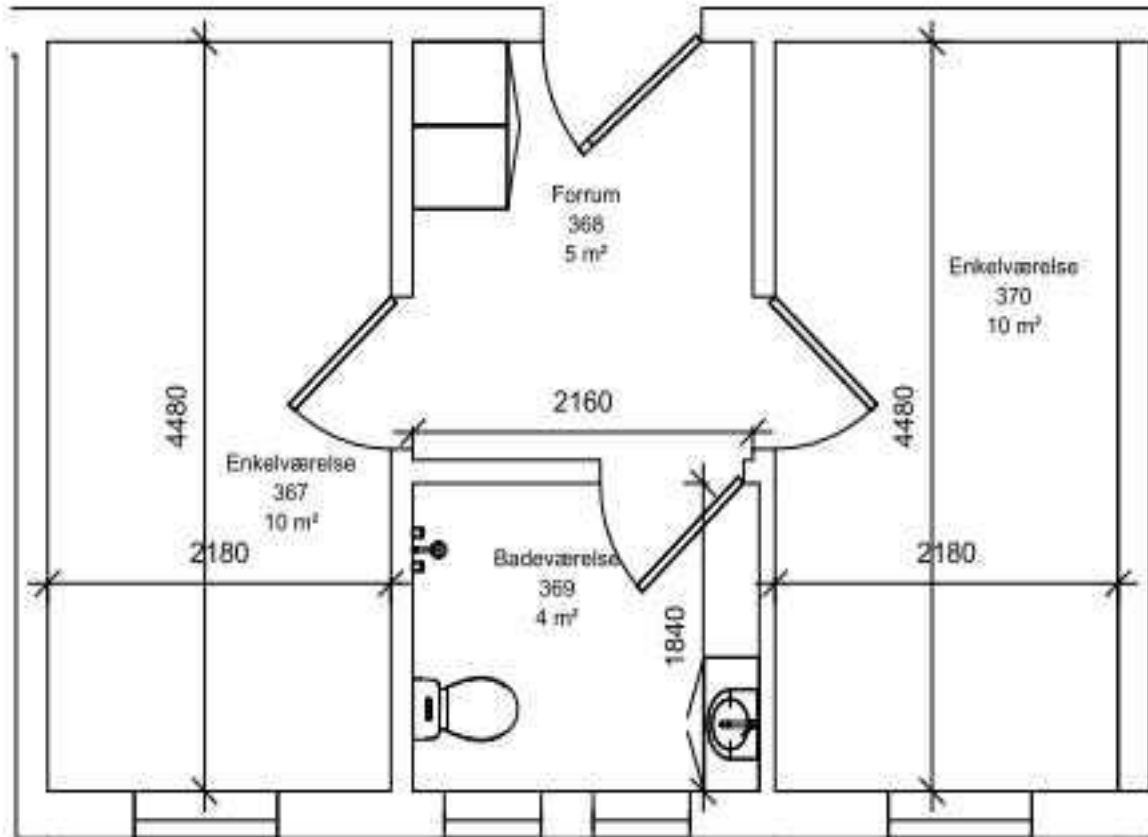
Atuartunut angerlarsimaffik qulaanit isigalugu

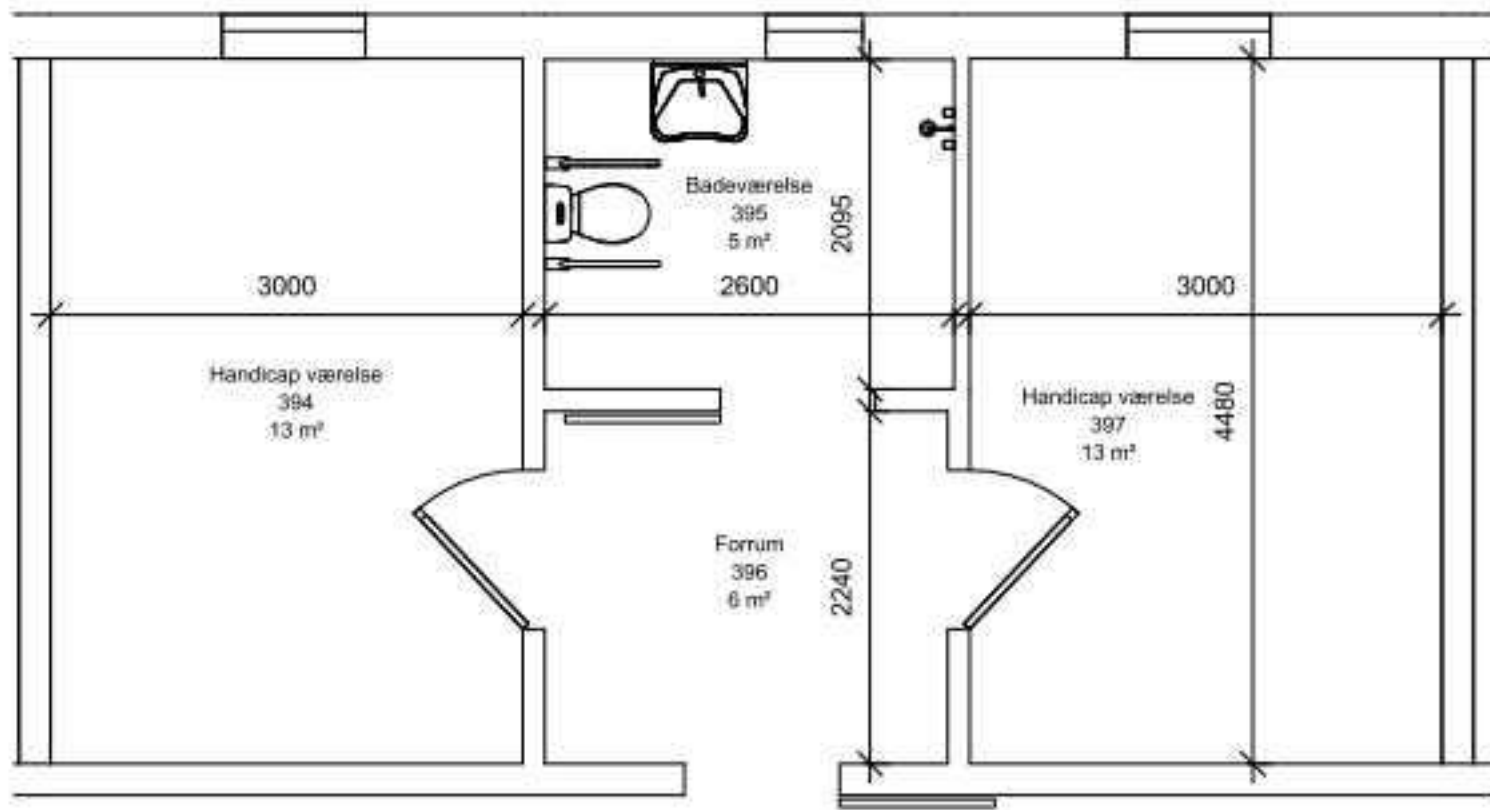
Init marluuttarissat

Kisimiilluni inissat

Innarluutilinnut inít tulluussakkat

Killiffik IKT-mi (Information, Kommunikation og Teknologi)

- Nunaqarfiit tamangajammik ATTAT-mut atassuteqarput
- Nunaqarfinnut qarasaasiakkut attaveqaatit piginnaasaat annikippit – nunaqarfimmut tamarmut 2 Mb taamaallaat atorpeqarsinnaavoq
- ATTAT-ip nunaqarfinnut attavia 512 Kb-iuvoq
- Nunaqarfinnut attaveqaatit TELE-p nutarterpai

Atortunik misileraaneq

- Adobe Connect Pro atorpeqarsinnaanngorpoq
- Atortunik pisariaqartitsinera annikippoq
- Sanaartornermik Ilinniarfimmi fysik-imik atuartitsineq Danmarkimit ingerlanneqassaaq
- Eforum-ip Adobe Connect Pro atorpaa
- Siunnersortitut ilinniarnep aamma atorpaa
- Ukiup sinnerani misiliutitut atorpeqassaaq

Nunaqarfiit ACP-lu (Adobe Connect Pro)

- Attaveqaatit atortut tunngavigalugit nunaqarfinnut misiliutigineqassaaq
- Soorlu atuartitsissutini siunnersortit allallu ACP misilerassavaat
- Soorlu ilinniartitsisunik pisortanillu coachiinerit siunnersuinerillu
- Atuinerup annertussusaa uuttorneqassaaq, misilittakkat katersorneqassapput, attaviit annertussusiat misilittarneqassaaq

IKT-mut siunissaq

Atortut attaviillu naammaginatumik ingerlassappata:

- Misilittakkat atorlugit ineriartortitsineqassaaq
- Ilinniarfinnut/atuarfinnut tamanut akuersissutinik pisinissaq eqqarsaatigineqassaaq
- Serverimik Nunatsinni inissiinissaq eqqarsaatigineqassaaq
- Nunaqarfinnut attaveqaatit annertusarnissaat eqqarsaatigineqassaaq
- Misileraanerit – soorlu pikkorissaanerit – immaqqa TELE peqatigalugu

Siunissami atuarfimmut unamminartut

- Kommunit aningaasaqarniarnerat sukangasumik ingerlassaaq ukiorpanni suli
- Ukiuni tulliuttuni 5-ini atuartut ikinnerulissapput – kingornalu atuartut amerlassusaat taamaaginnassaaq
- Illoqarfinnit mikinernit nunaqarfinnillu illoqarfinnut annernut nutsertoqassaaq
- Siunissami atuarfiup ilusiligaanera qanoq isikkoqassava?...
- ...Aamma atuartut nunaqarfimmiut atuartitaanerat illersorneqarsinnaasumik qanoq ilikkagassatigut inooqataanikkullu qulakkeerneqassava?

Siunissami atuarfiup ilusiligaanera qanoq isikkoqassava?...

NAALAKKERSUISUT

GOVERNMENT OF GREENLAND

**...Aamma atuartut nunaqarfimmiut atuartitaanerat
illersorneqarsinnaasumik qanoq ilikkagassatigut inooqataanikkullu
qulakkeerneqassava?**

KANUKOKA-p isumasioqatigiissitsinera: meeqqat inuusuttullu